

Jämlikhetsrapporten 2017

- skillnader i livsvillkor i Göteborg

"Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. (...) Det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara."

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Förutom lagstöd har vi forskningsstöd

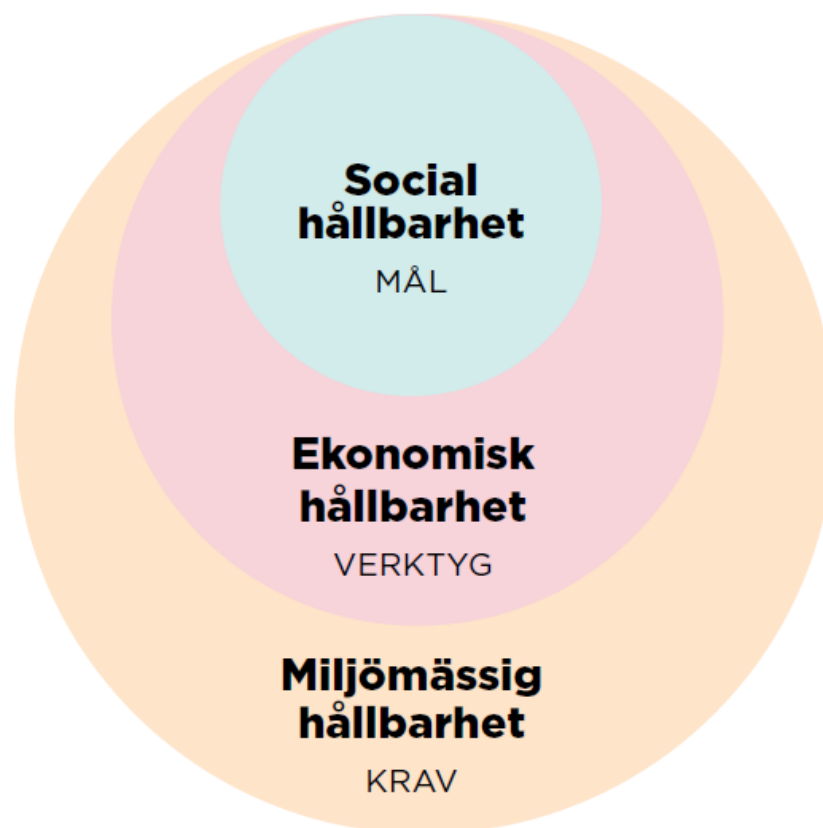

Göteborgs
Stad

**Forskning
visar tydligt att
jämlika samhällen
fungerar bättre
än ojämlika.**

Hållbarhetsdimensionernas relationer till varandra

Social hållbar utveckling är målet, miljömässig hållbarhet är ett grundläggande krav, och ekonomin ses som ett verktyg.

Social hållbarhet

Förenklat ser vi att social hållbarhet utgår från en likvärdig fördelning av livsvillkor och välfärd.

Likvärdiga livsvillkor uppnås genom en jämn fördelning av samhällets resurser, där alla invånare erbjuds likvärdig tillgång till olika välfärdstjänster och livsmiljöer av god kvalitet.

Det är en komplex fråga. Här möts en lång rad av dagens välfärdsproblem.

Centrala begrepp blir därför: jämlikhet och sammanhållning.

Social hållbarhet

↙ Likvärdig fördelning ↘

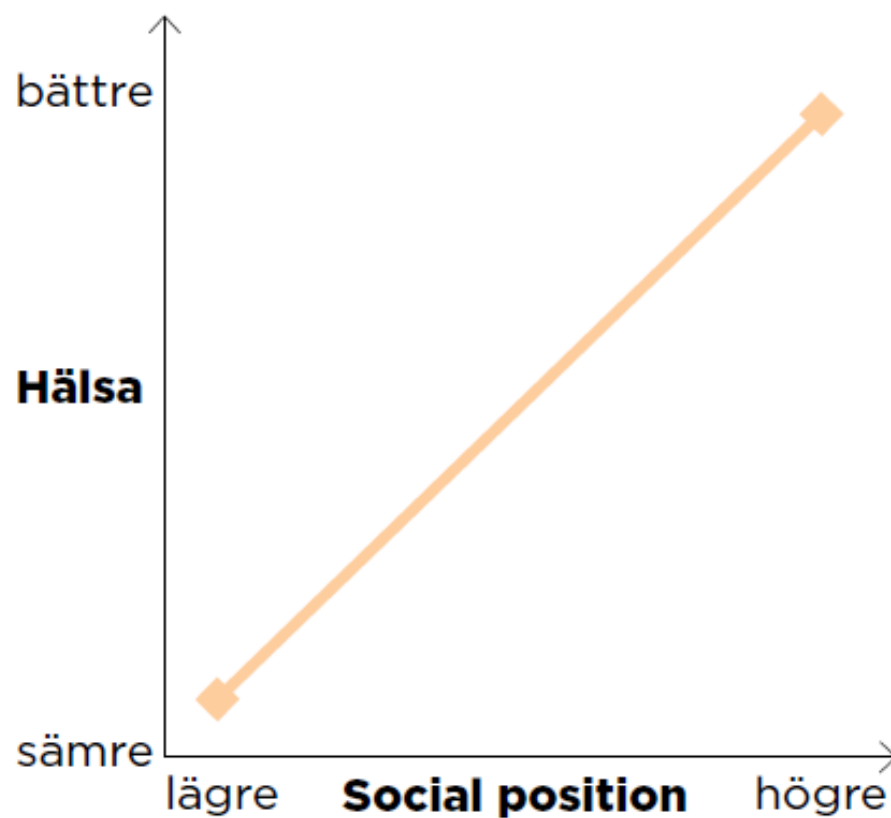
Jämlikhet

Beskrivs utifrån
hälsa

Samman- hållning

Beskrivs utifrån
tillit

Social position

Grupper med olika social position

Socioekonomiska grupper	Särskilt utsatta grupper	Diskriminerade grupper
Breda samhällsgrupper utifrån hög eller låg socioekonomisk status: • Utbildning • Inkomst • Yrkesposition	Grupper som kan kännetecknas av att befinna sig i en särskilt utsatt, sårbar eller marginaliserad situation: • Långvarigt försörjningsstöd • Långtidssjukskrivna • Födda utomlands eller med utländsk bakgrund • Ensamstående med barn, särskilt ensamstående kvinnor med barn • Föräldrar med: – kort utbildning – utländsk bakgrund • Barn som kommit till Sverige efter skolstart	Grupper som befinner sig i minoritetspositioner som i större utsträckning än majoritetsbefolkningen utsätts för olika stressfaktorer som diskriminering och negativt bemötande. Det sammanfattas i våra diskrimineringsgrunder: • Funktionalitet • Kön • Ålder • Sexuell läggning • Könsoverskrivande identitet eller könsuttryck • Etnicitet • Religion
Ju högre social position, det vill säga hög socioekonomisk status, mindre social utsatthet och diskriminering, desto bättre är livsvillkoren och därigenom också hälsan. ←————→ Ju lägre social position, det vill säga låg socioekonomisk status, högre social utsatthet och diskriminering, desto sämre är livsvillkoren och därigenom också hälsan.		

Tabell 1. Socioekonomisk status, social utsatthet och diskriminering bildar tillsammans den sociala positionen.

Macht Kontroll Resurser

Skillnader i livsvillkor i Göteborg

Göteborgs
Stad

Ojämligheten påverkar alla

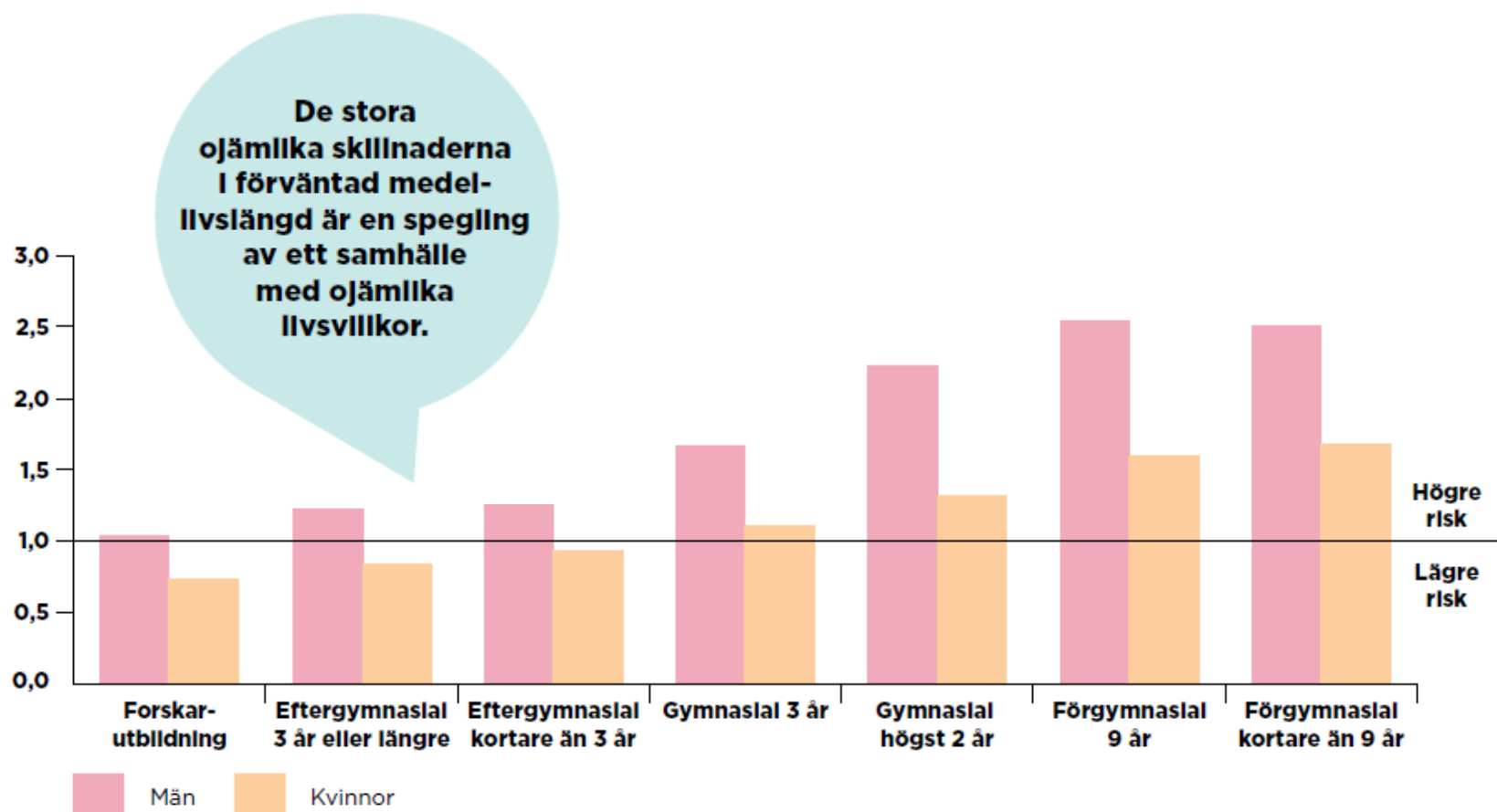

Diagram 1. Relativ dödlighetsrisk efter utbildningsnivå. Dödligheten i olika grupper är satt i relation till dödligheten bland män med forskarutbildning. Vid högre dödlighet än bland dessa män får vi ett värde större än 1. Lägre dödlighet ger värden under 1. Hämtat ur delbetänkandet från *Nationella kommissionen för jämlik hälsa* [48, s. 14].

Självskattad hälsa

- utveckling över tid

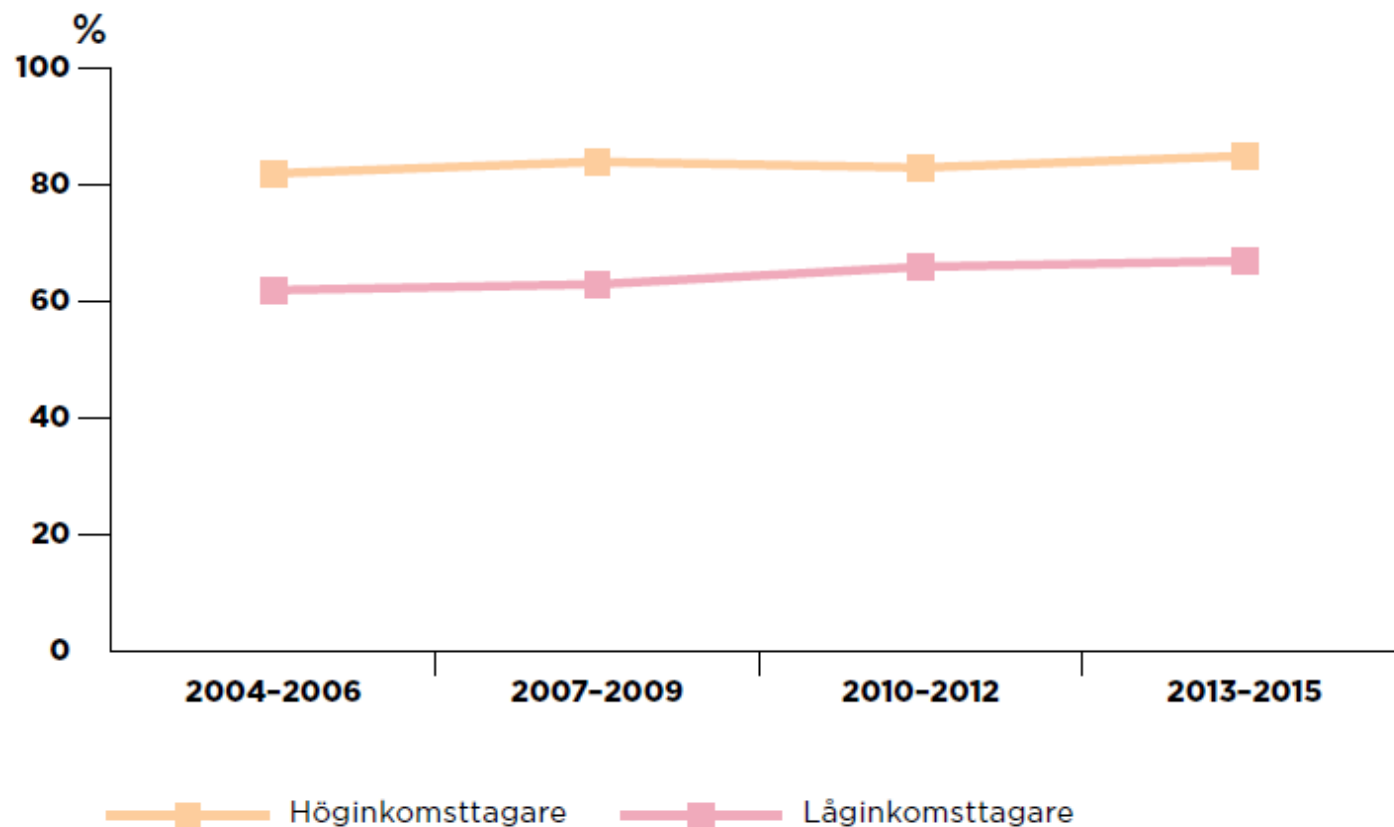

Diagram 2. Andel (%) vuxna (30-64 år) med självskattad god hälsa, uppdelat efter inkomst (2004-2015) [78].

Självskattad hälsa

- bakgrund

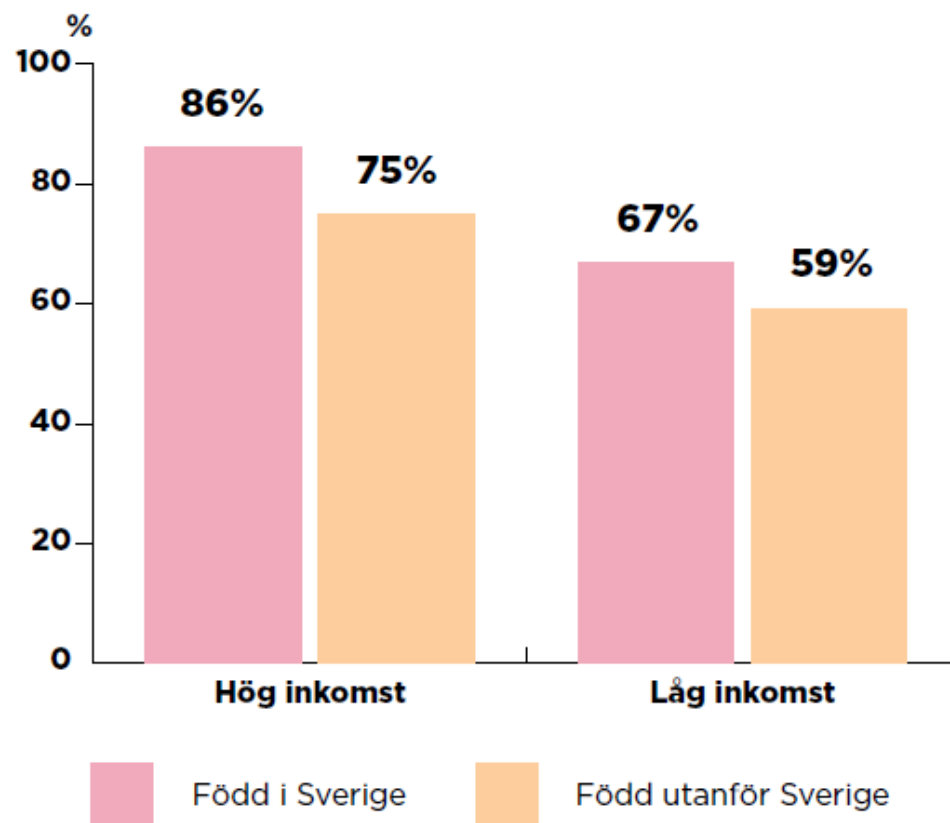

Diagram 10. Andel (%) vuxna (30–64 år) som skattar sin hälsa som god uppdelat efter bakgrund och efter inkomst (2007–2016) [78].

Självskattad hälsa

-inkomst och område

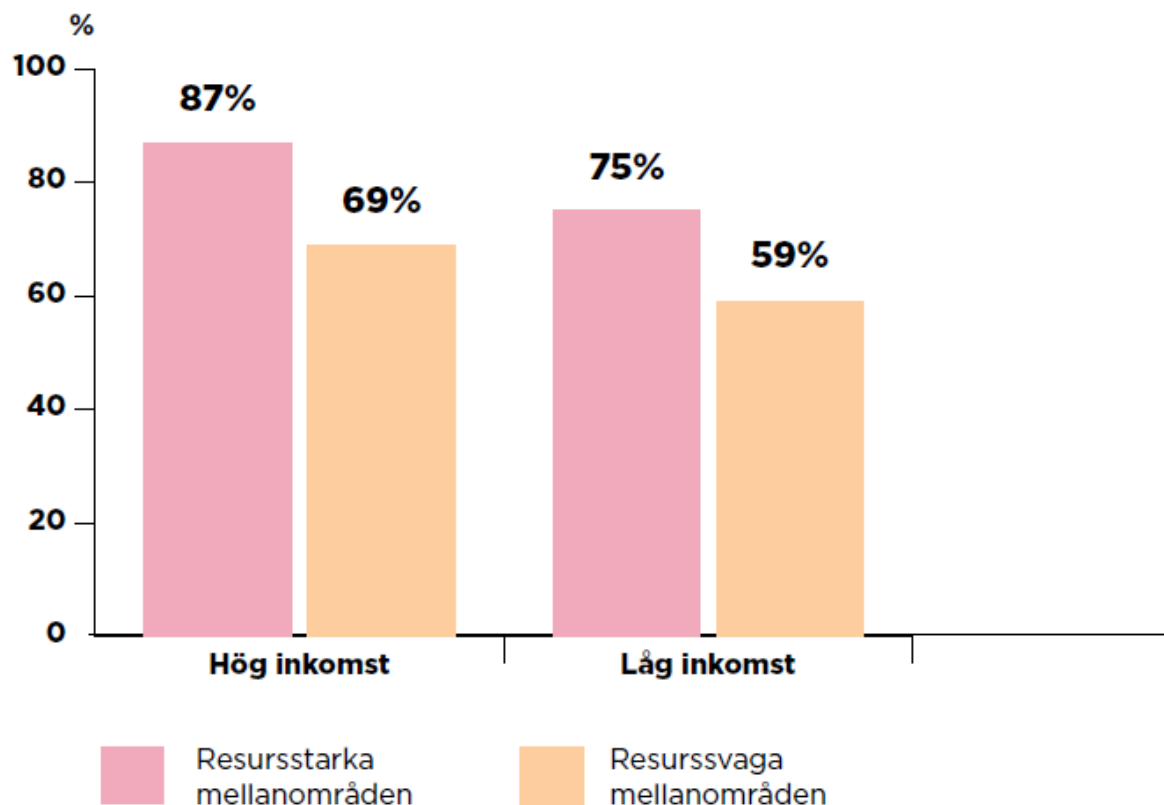

Diagram 8. Andel (%) vuxna (30–64 år) som skattar sin hälsa som god i resursstarka respektive resurssvaga mellanområden uppdelat efter inkomst (2007–2016) [78].

Tillit till andra

- utveckling över tid

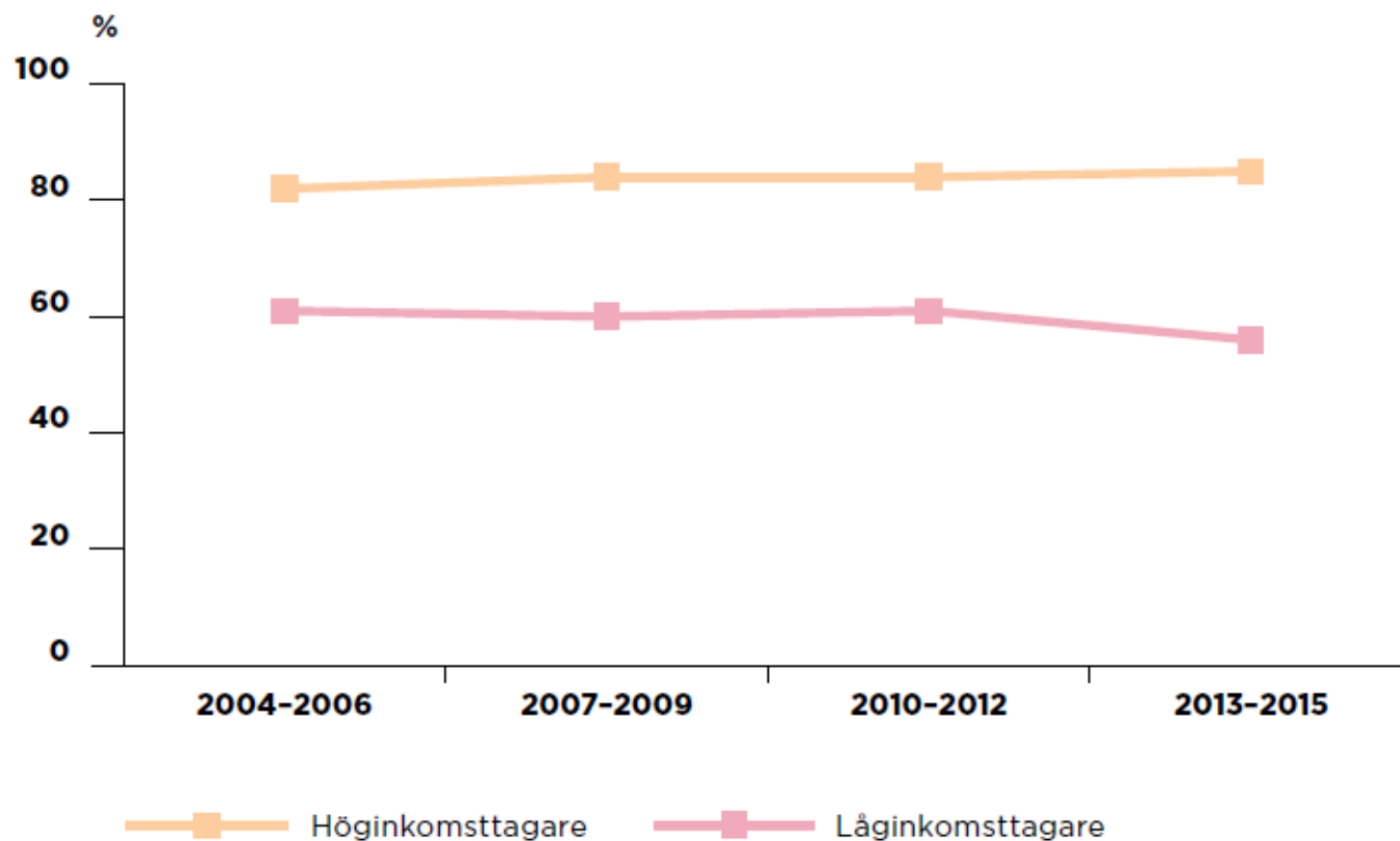

Diagram 22. Andel (%) vuxna (30-64 år) som uppger att de har tillit till andra människor i sin närhet, uppdelat efter inkomst (2004-2015) [78].

Litar på andra människor

- funktionalitet

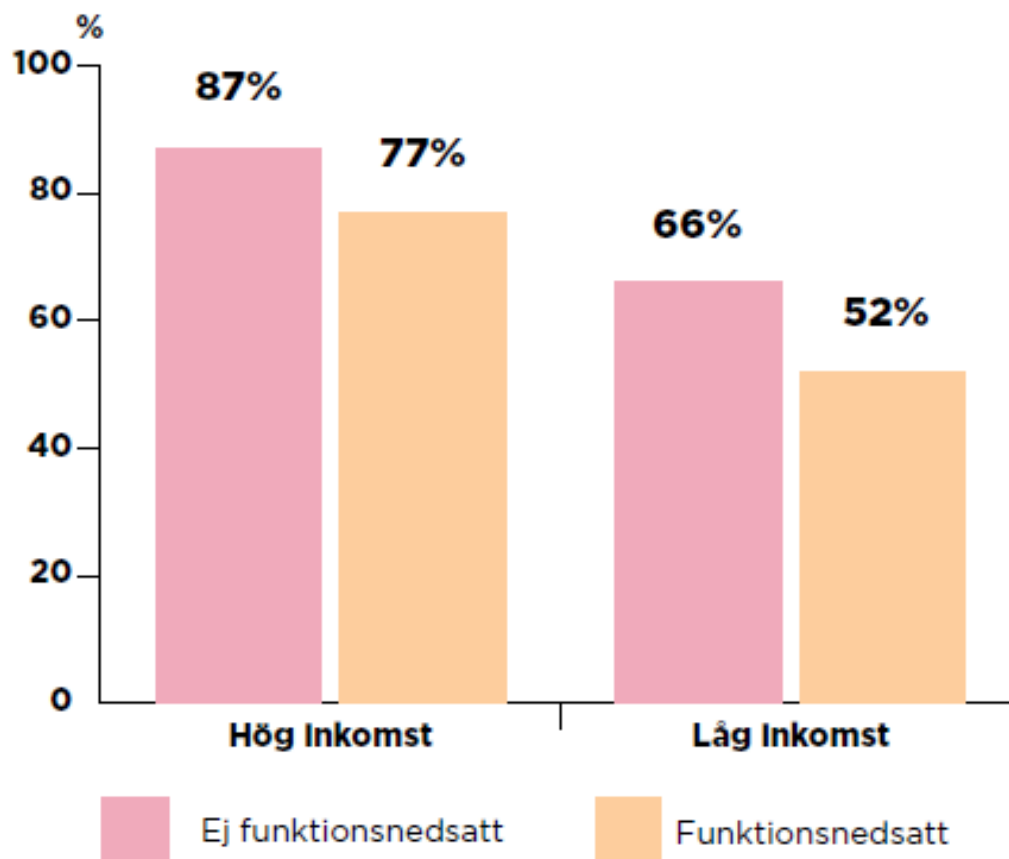

Diagram 30. Vuxna (30–64 år) som upplever att de kan lita på de allra flesta människor uppdelat efter funktionalitet (2007–2016) [78].

Inkomstskillnader

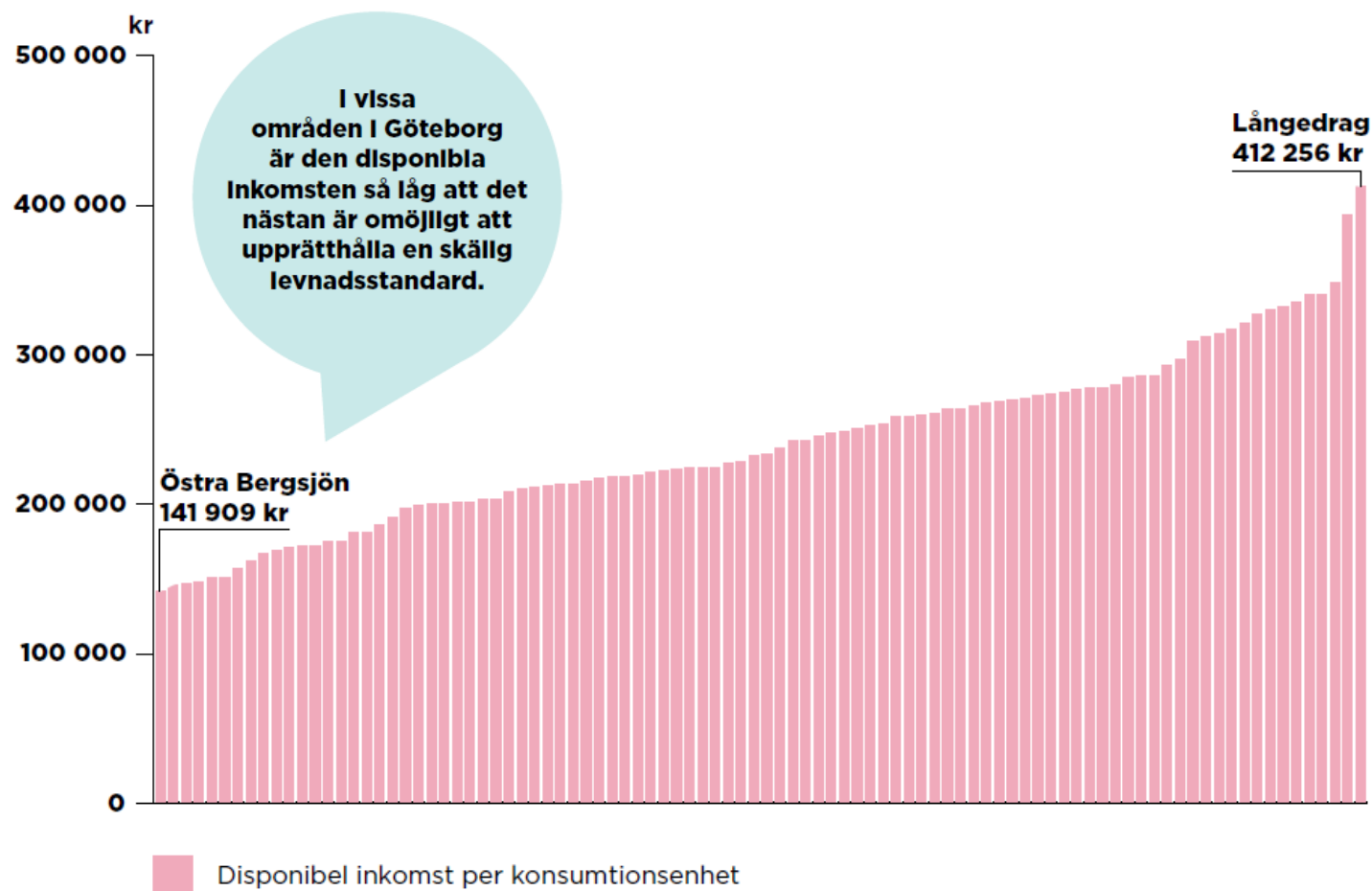

Diagram 44. Disponibel inkomst (SEK) per konsumtionsenhet, uppdelat efter primärområde (2015) [86]. Vissa primärområden är borttagna på grund av för få observationer, till exempel Högsbo och Arendal.

Ekonomiskt utsatta barnhushåll

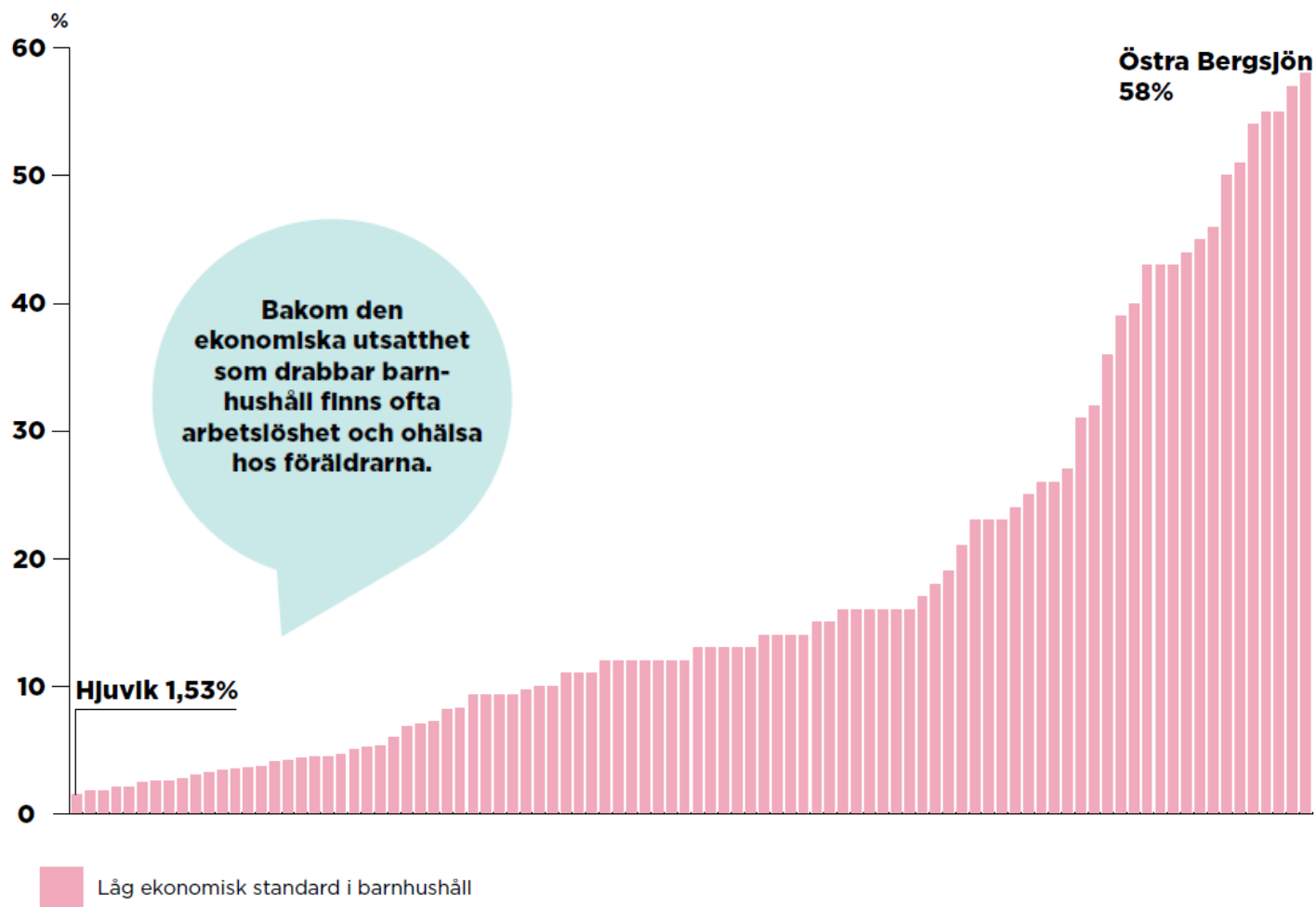

Diagram 47. Andel (%) barnhushåll med disponibel inkomst per konsumtionsenhet under 60 procent av medianinkomsten för samtliga barnhushåll i Göteborg 2015, uppdelat efter primärområde (2015) [60]. Vissa primärområden är borttagna på grund av för få observationer, till exempel Högsbo och Arendal.

Vuxna läser för barn

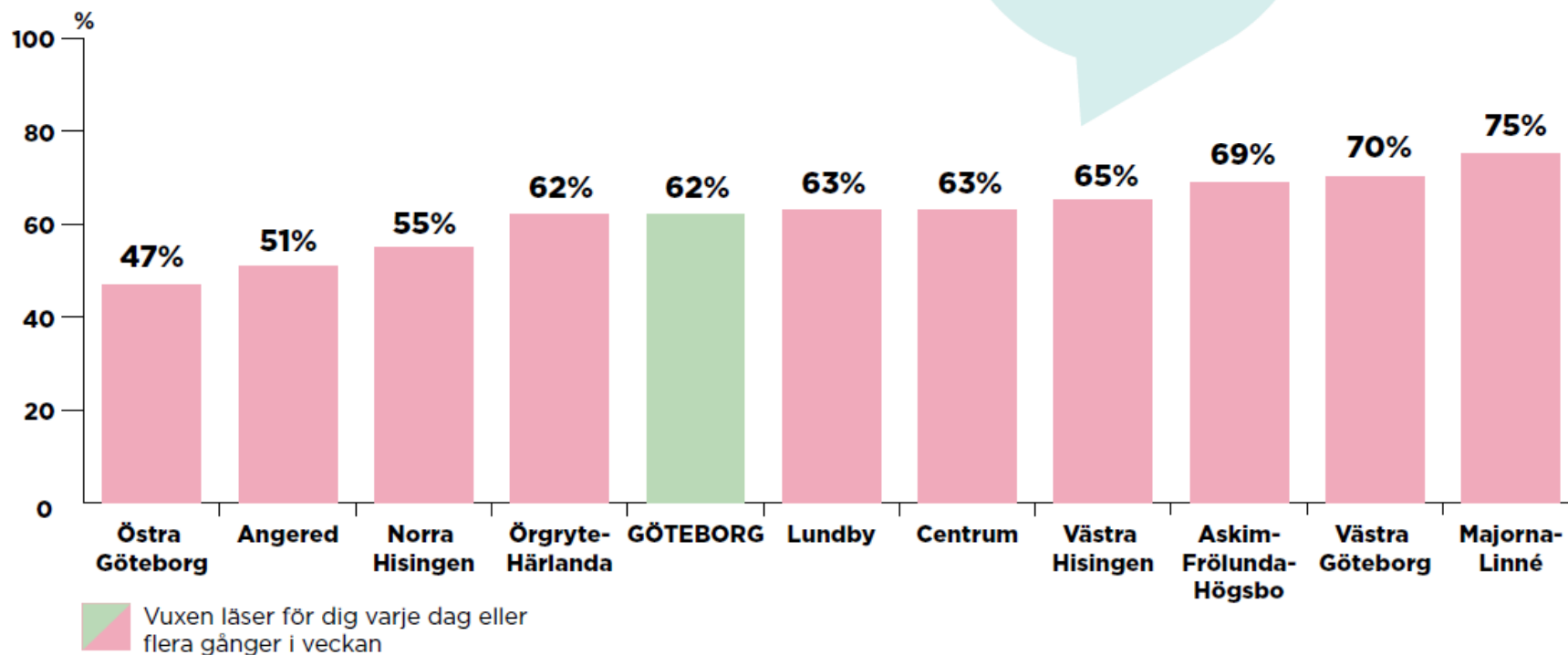

Diagram 58. Andel (%) barn i årskurs 2 som uppger att vuxna i deras närhet läser för dem på sin fritid, uppdelat efter stadsdel (2017) [103].

Gymnasiebehörighet

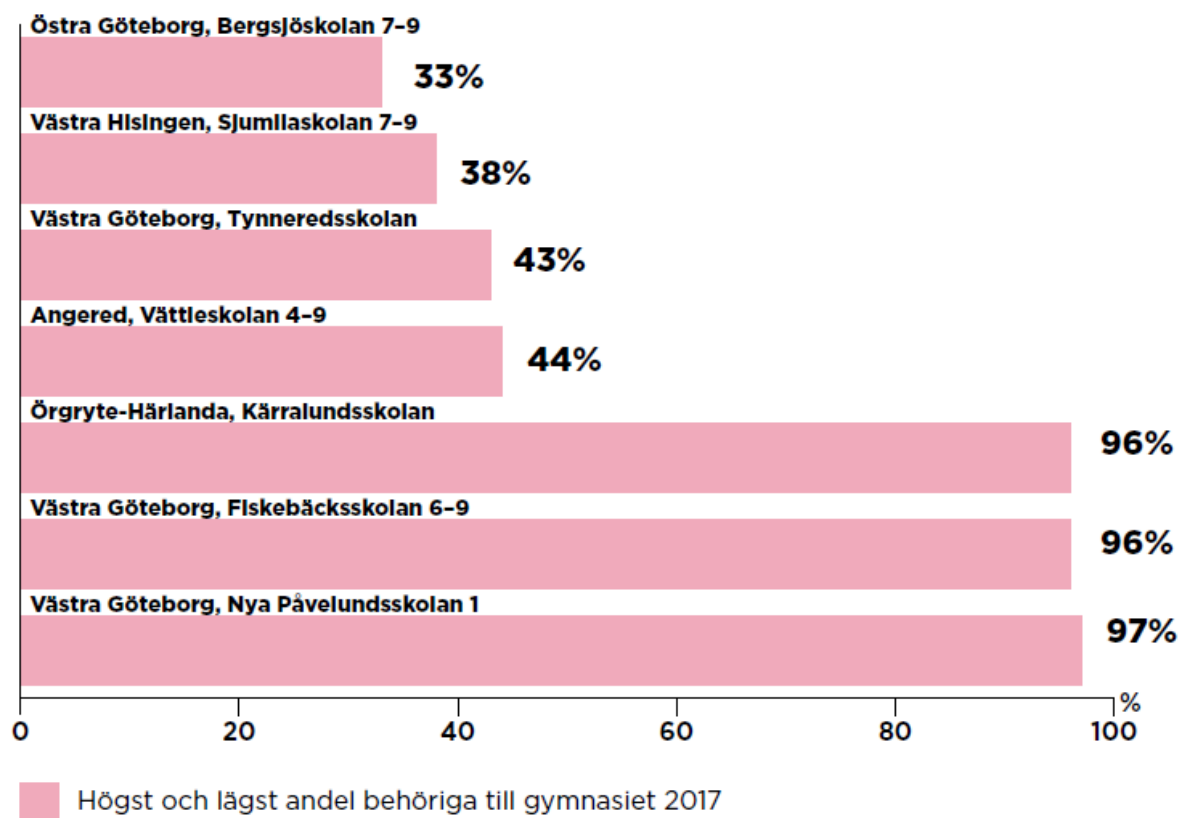

Diagram 67. Kommunala skolor med högst respektive lägst andel (%) elever i åk 9 som har behörighet till yrkesprogram i gymnasiet, uppdelat efter skola och stadsdel (2017) [132].

Skillnader i gymnasiebehörighet är alarmerande här och nu, och är dessutom ett hot mot hela Göteborgs framtida utveckling.

Arbetande fattiga

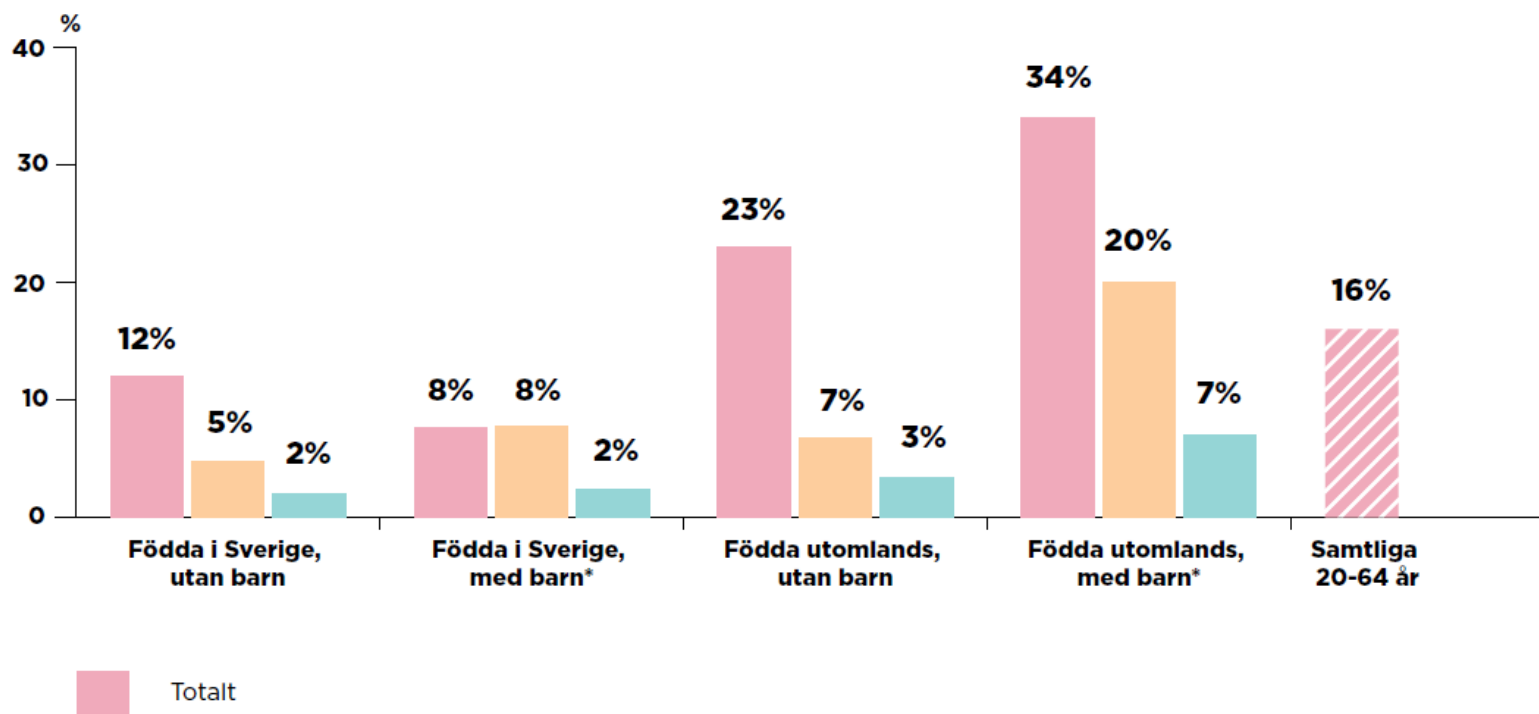

Diagram 74. Andel (%) relativt fattiga av samtliga individer som är förvärvsarbetande (20-64 år), uppdelat efter arbetare respektive tjänstepersoner samt bakgrund (2015).

* Barn som är 20 år eller yngre finns i hushållet.

Långtidsarbetslösa

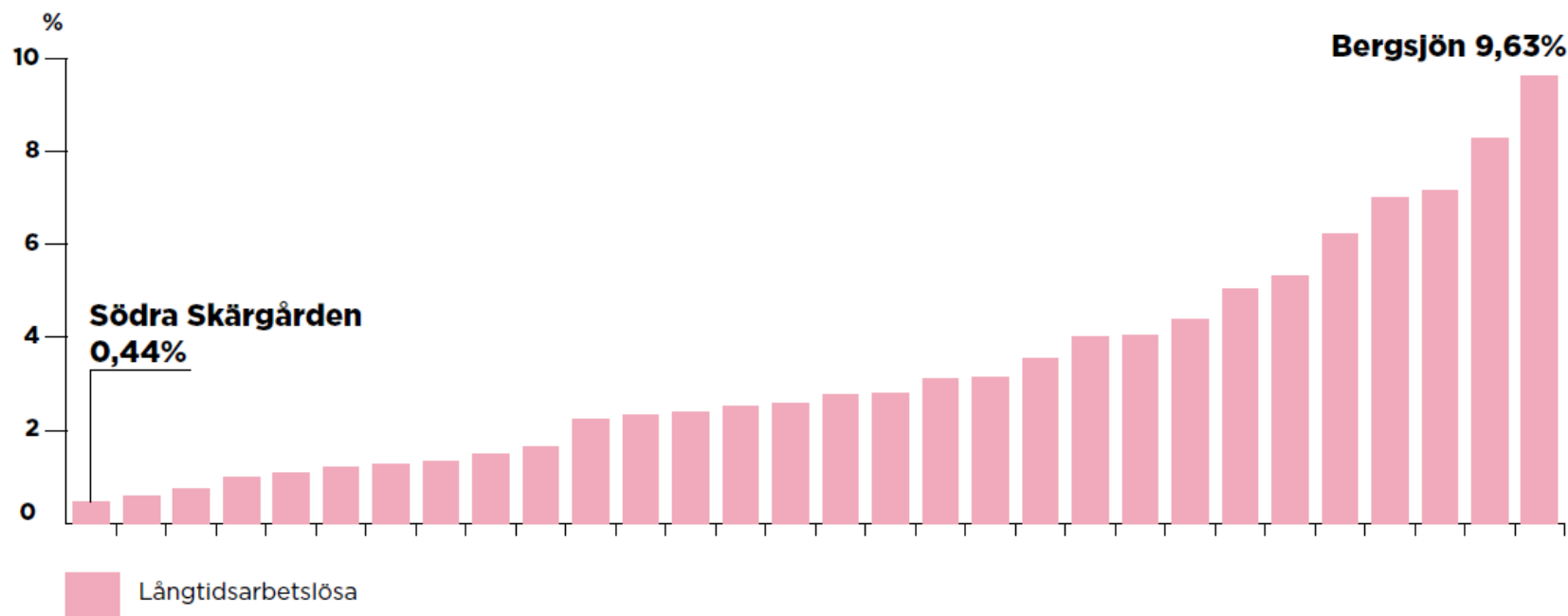

Diagram 79. Andel (%) av Göteborgs vuxna långtidsarbetslösa, det vill säga de som har en anmälningstid på 7-12 månader, i stadens mellanområden (2016) [72].

Extremt trångboddhet

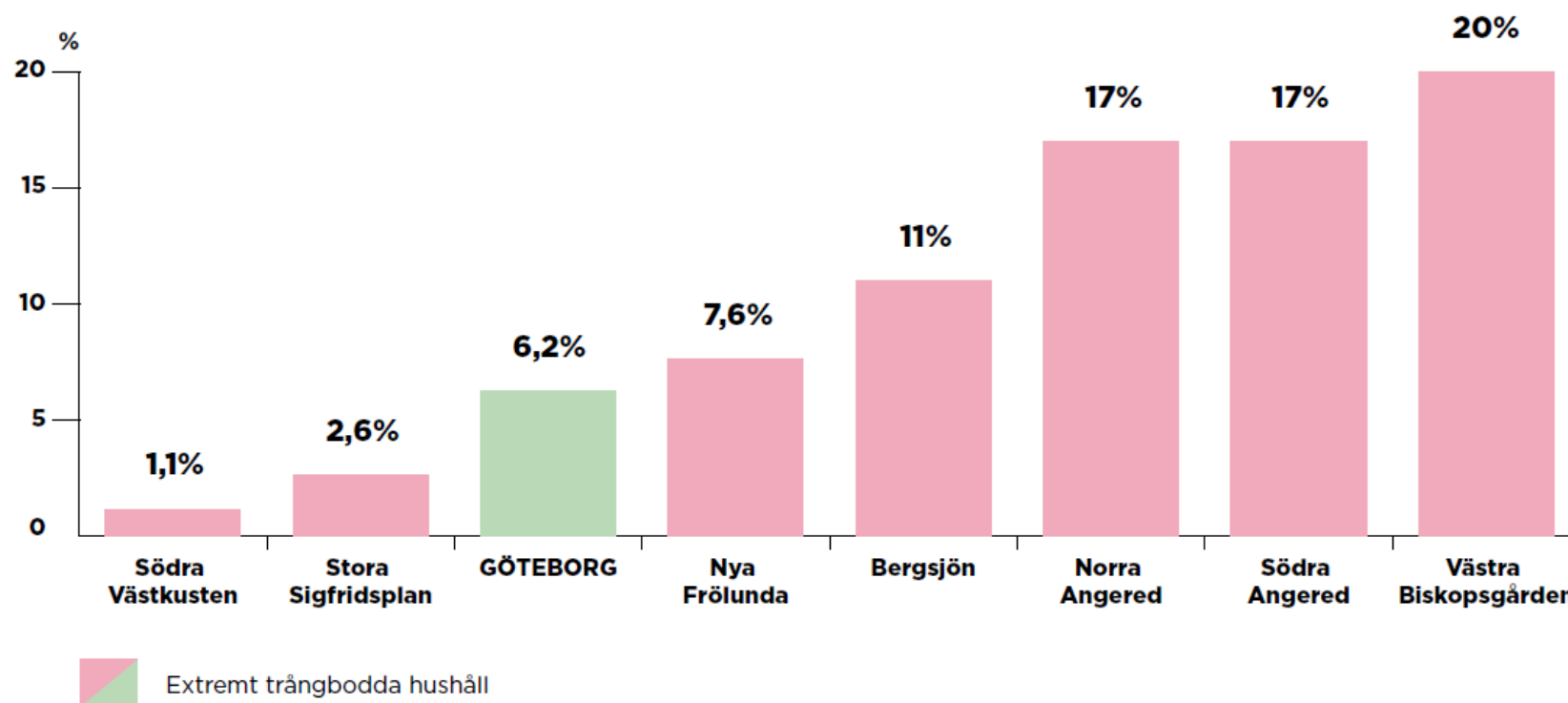
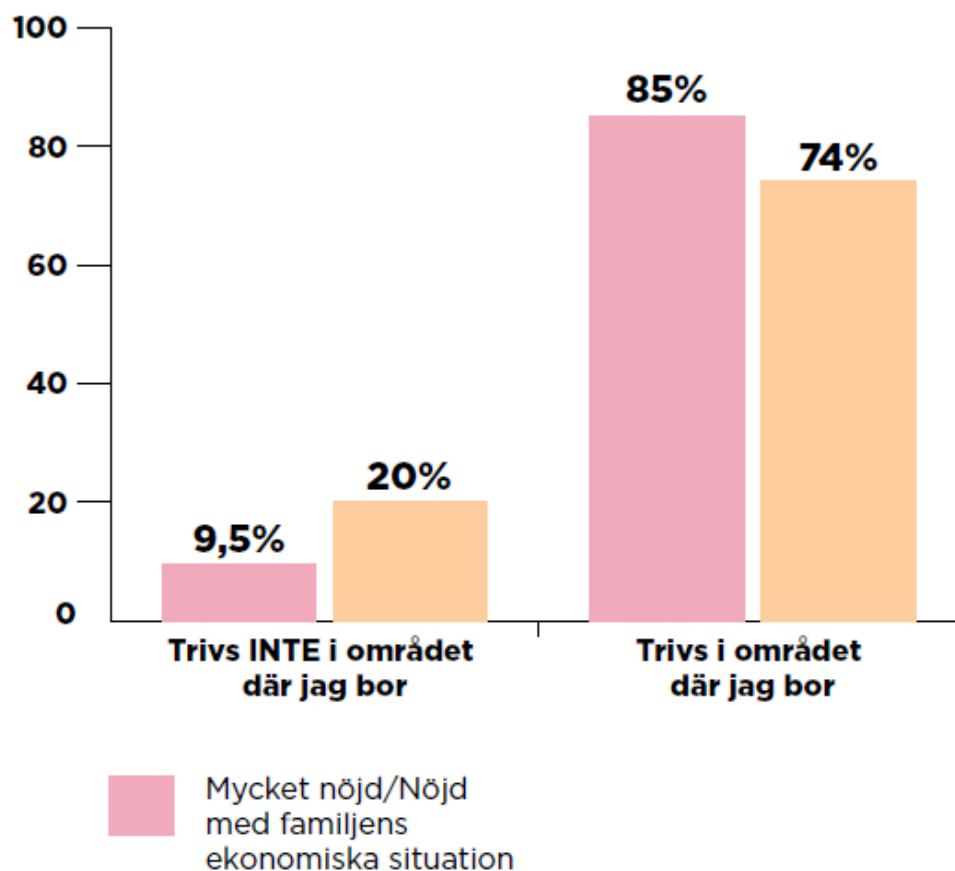

Diagram 82. Andel (%) extremt trångbodda hushåll, inom de mest resursstarka respektive resurssvaga mellanområdena (2015) [72].

Trivs i sitt bostadsområde

Social kontroll, tillit och att vara delaktig och bekräftad i sitt område är viktiga pusselbitar i en sammanhållen stad. Både för vuxna och barn.

Diagram 108. Andel (%) barn i årskurs 9 som uppger att de trivs och inte trivs i sitt bostadsområde, uppdelat efter barnens syn på familjens ekonomiska situation (2016) [111].

Effektivt arbete

Göteborgs
Stad

Olika synsätt på samma match

Lika stöd till alla

Tanken är att erbjuda samma stöd till alla!
Lika till alla är centralt!

Likvärdigt stöd

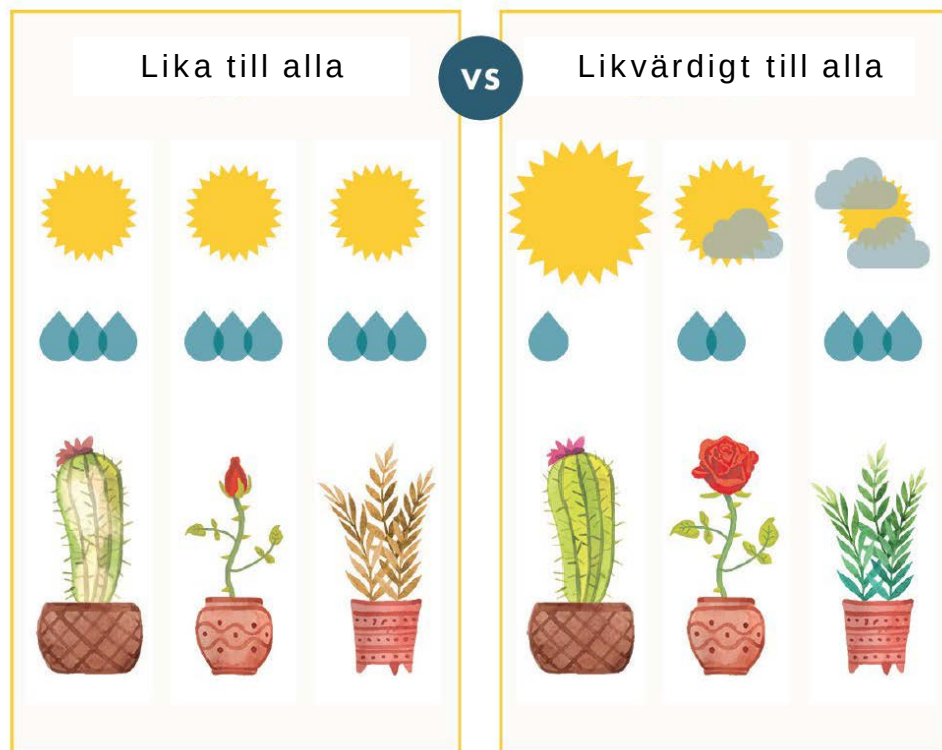
Tanken är att stödet anpassad utifrån behov.
Likvärdighet är centralt!

Struktur före stöd

Tanken är att när de strukturella orsakerna bakom ojämlikheten påverkas då behövs inte stöd erbjudas.

Anpassa och dosera efter behov

Vi behöver och har rätt till samma grundläggande saker för att överleva och utvecklas.

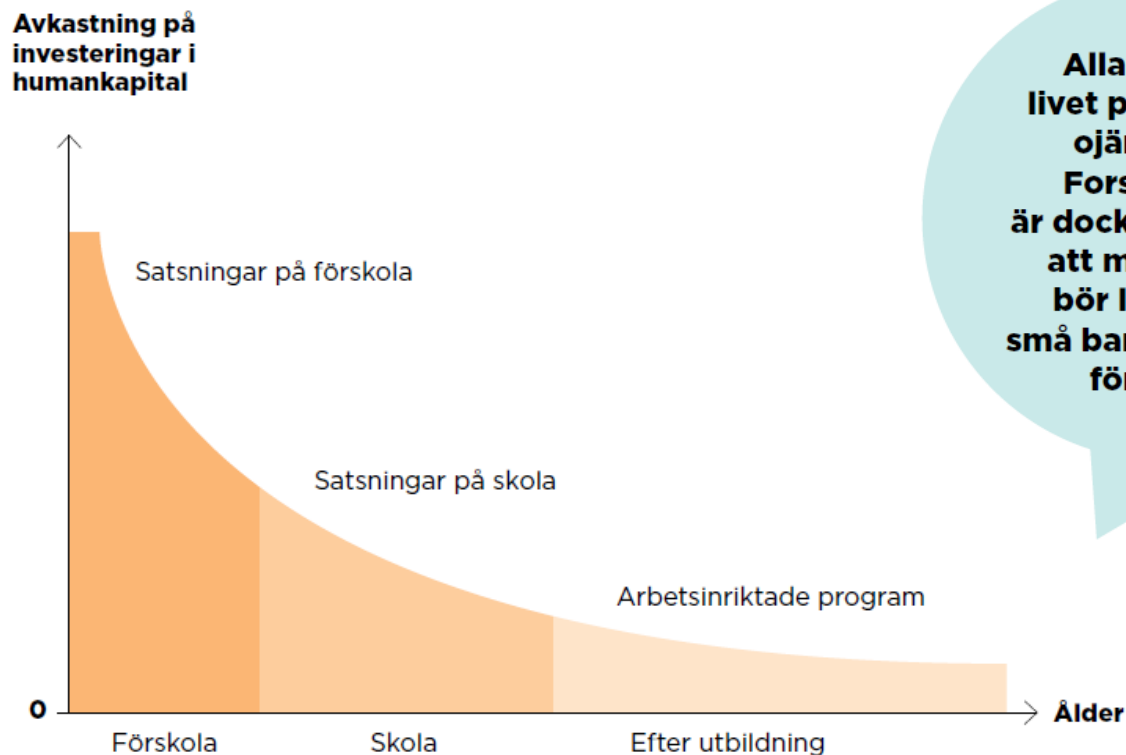
Men omständigheterna och förutsättningarna kan behöva anpassas och doseras efter våra behov.

Det är först då som vi verkligen kan utvecklas och växa som människor med goda framtidsutsikter.

**Ett effektivt
arbete handlar om
att arbeta i och för
HELA staden och om
ALLA göteborgare.**

Investera i tidiga insatser, tidigt i livet är effektivt

Alla delar av livet påverkas av ojämlikhet. Forskningen är dock tydlig med att mest fokus bör läggas på små barn och deras föräldrar.

Figur 12. Beräkning av avkastningen på investering i humankapital för barn från resursfattiga förhållanden i ett livscykelperspektiv. Optimal investeringsfördelning för att uppnå stor samhällseffekt och vinster för enskilda individer. Hämtat från *Malmökommissionen* [6] som har återgivit modellen från artikeln *Interpreting the evidence on life cycle skills formation* [215].

Göteborgs
Stad

Åsa Lundquist
Jämlikt Göteborg, Social resursförvaltning
asa.lundquist@socialresurs.goteborg.se

www.goteborg.se/jamlikt